

Posudek bakalářské práce

Téma: *Ježíš a jeho exorcismy v kontextu helenistického světa* (Praha 2016)

Autor: Jan Heisler

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Lukeš, Th.D. (katedra biblistiky a judaistiky HTF UK v Praze)

Formální kritéria a popis práce:

Bakalářská práce Jana Heislera, předložená na katedře biblistiky a judaistiky HTF UK v Praze, splňuje všechna formální kritéria stanovená pro vypracování bakalářských prací na HTF UK v Praze.

Práce obsahuje „Prohlášení“ o samostatném vypracování, čítá celkem 33 stran, přičemž vlastní text začíná na str. 2 *Úvodem*, jemuž předchází *Obsah* (str. 1). Součástí práce je *Anotace* (psaná česky a anglicky), jakož i klíčová slova (na nečíslované straně před *Obsahem*). Členění do šesti kapitol, vždy se dvěma pododdíly („1. Exorcismus pohledem religionistiky“ /str. 2-7/; „2. Helenistický pohled“ /str. 8-12/; „3. Židé a exorcismus“ /str. 13-15/; „4. Ježíš exorcista“ /str. 16-20/; „5. Poslání a záměr“ /str. 21-24/; „6. Následovníci“ /str. 25-27/) a „Závěr“ (str. 28-31). Seznam *Použité literatury* (str. 32) je členěn na „Prameny“, „Sekundární literaturu“ a „Slovníky“, a kromě Bible je tvořen výhradně anglickou literaturou. Zde je nutné konstatovat, že autor nečerpal z uznávaných a standardních encyklopedií, a chybí renomovaná teologická či religionistická periodika (např. *NTS*, *ZNW*, *NovT*, *CBQ*, *JBL*, *HTR*, *JSNT*...). Poslední stranou práce je anglické *Summary* (str. 33).

Jazyk a struktura práce:

Autor píše bez pravopisných chyb, volí přiměřený styl i patřičně odborný slovník. Práce je čtivá a myšlenky jsou zřetelně formulovány. Autor pracuje s řeckými fonty či pojmy, definuje odborné výrazy a grafické úpravě věnoval náležitou pozornost. Přesto se nelze ubránit dojmu, že je místy až příliš stručný a jeho argumentace je v rozhodujících momentech poměrně strohá.

Struktura práce je logická, avšak vybrané kapitoly mohly popsat problematiku detailněji. Zejména v kapitole *Židé a exorcismus* mohly být vřazeny další pododdíly, což se týká i kapitoly *Ježíš exorcista*. Téma démonů bylo ve starověku aktuální pro řadě kultur či oblastí, a také zde mohl autor nabídnout větší přehled postojů nebo vnímání těchto „bytostí“ či „duchů“. Přesto ve všech kapitolách obsáhne podstatu věci.

Hodnocení obsahu práce:

Autor píše z pozice religionisty, svou pozici hned na počátku práce náležitě definuje a od tématu si drží badatelský odstup. Nikde se nenechá ovlivnit vyznavačskými postoji či dogmatikou, a pokouší se učinit výpověď na podkladě dobových textů - hlavně textů evangelijních. V průběhu celé práce se autor drží tématu a vytknout lze snad to, že lépe nedefinuje metodologii a neřeší alespoň v elementární rovině otázky hermeneutické, což by ho mohlo přivést za horizont synchronního zkoumání textů. Autor ponejvíce řeší samotný fenomén exorcismu, kterým je zjevně zaujat, a je patrné, že tázání patřičně promyslel. Práce nabízí solidní komparace a dílčí úvahy nad texty. Analýza evangelijních textů je však jen elementární a autor zde mohl nahlédnout do renomovaných komentářů a z textů vytěžit více. Stejně tak tomu mohlo být s hodnocením fenoménu v rámci raného křesťanství. Vynechány nemusely být ani otázky týkající se literárního úvodu do evangelií a stručně mohl

autor pojednat (ač píše jako religionista a jedná se o práci „toliko“ bakalářskou) teologii synoptických evangelistů. Spolu s ní by mohlo být objasněno, co pro pisatele evangelií exorcismus znamená, jak o něm v rámci evangelijního narativu vypovídají a kam exorcismy umísťují (zda podporují určitý typ christologie či mají vazbu na Starý zákon apod.). Stejně tak mohl nahlédnout, jak problém vidí přední osobnosti současné badatelské scény. Neuvedení těchto souvislostí bezesporu snižuje hodnotu práce. Otázkou také je, zda je možné v dnešní době o existenci Ježíše Nazaretského pochybovat. Ježíšovské bádání se přeci jen posunulo do fáze, kdy se o Ježíšově existenci nepochybuje, neboť důkazů je celá řada a při obeznámení se s díly moderních badatelů, i kritických, by autor mohl korigovat toto stanovisko. Stejně tak znalost Lukášovy teologie a jeho záměrů i způsobu podání evangelia by mohly odstranit tuto radikální skepsi.

Velmi hodnotný je *Závěr* práce, kde autor pečlivě formuluje, co během svých zkoumání dovodil, a je patrné, že práce přinesla své ovoce.

Klasifikace: Navzdory uplatněným výtkám je nutné docenit kompaktní charakter práce i vyvozené závěry. Práce splnila to, co se od bakalářské práce očekává.

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře **(2)**.

Dne 26.8.2016 v Praze

Jiří Lukeš